

Methotrexaat

U heeft in overleg met uw arts besloten Methotrexaat te gaan gebruiken. Deze folder geeft informatie over dit medicijn. Heeft u na het lezen nog vragen dan kunt u daarmee altijd bij uw reumatoloog of de reumaconsulent terecht.

Werking

Methotrexaat (ook wel MTX genoemd) is een anti-reumaticum. Het onderdrukt het ziekteproces en vermindert daardoor ontstekingsverschijnselen zoals pijn en stijfheid van gewrichten. Het voorkomt beschadiging van de gewrichten.

MTX werkt langzaam. Het kan tot acht weken of soms zelfs langer duren voor het effect merkbaar wordt. Vaak moet naar de juiste dosering worden gezocht. Wanneer blijkt dat u goed op de MTX reageert, kan dit middel vele jaren worden gebruikt. Soms kan uw arts u adviseren naast MTX andere pijnstillende en ontstekingsremmende middelen te gebruiken.

Methotrexaat heeft een meervoudige werking, afhankelijk van de dosering. MTX wordt bij verschillende aandoeningen gebruikt, zoals psoriasis, reumatoïde artritis, maar ook bij verschillende vormen van kanker. Het onderdrukt in lage doseringen het afweersysteem en remt de activiteit van niet kwaadaardige ontstekingscellen.

Gebruik

MTX is beschikbaar in tablettenvorm van 2,5 mg, in flacons voor injecties of in voorgevulde injecties. MTX is ook in tablettenvorm van 10 mg verkrijgbaar.

De tabletten van 10 mg worden op de poli reumatologie NIET voorgeschreven.

U gebruikt de MTX tabletten 1 maal per week. U neemt de tabletten op een vaste dag in volgens voorschrift van de arts. U moet de tablet in zijn geheel doorslikken. Wij adviseren u in uw agenda of op de kalender aan te strepen dat u de tabletten werkelijk heeft ingenomen. Vergeten van tabletten vermindert de werkzaamheid van MTX. Als u in de loop van de dag, dat u gewoonlijk MTX slikt, ontdekt dat u vergeten bent de tablet in te nemen, neem ze dan dezelfde dag of de volgende dag in. Ontdekt u het later in de week, sla dan de tablet/spuit die week over.

De tabletten MTX kunnen worden ingenomen tijdens de maaltijd met een glaasje water. De tabletten mogen niet met melk worden ingenomen. De werking van de tabletten wordt door de melk verminderd en de MTX wordt minder goed opgenomen.

Wanneer u de MTX-tabletten niet kunt verdragen (maag- of misselijkheidklachten), is het ook mogelijk MTX per injectie onderhuids toe te dienen.

Bijwerkingen

Het gebruik van MTX kan leiden tot een aantal bijwerkingen, die meestal snel verdwijnen na stoppen of na het aanpassen van de behandeling.

De meest voorkomende bijwerkingen zijn:

- Maag/darmklachten: een vol gevoel, misselijkheid, diarree.
- Leverfunctiestoornis. Hier merkt u zelf meestal niets van. Uw arts zal daarom uw bloed regelmatig controleren. Zo nodig wordt de dosis MTX aangepast. Deze leverfunctiestoornis treedt over het algemeen tijdelijk op.

Minder voorkomende bijwerkingen zijn:

- Ontsteking van het mondslijmvlies/tong;
- Stoornissen in de bloedaanmaak veroorzaakt door de onderdrukking van de aanmaak van beenmerg;
- Kortademigheid en hoesten;
- Huidafwijkingen, haaruitval;
- Hoofdpijn, duizeligheid;
- Verhoogde kans op infecties door stoornis in de bloedaanmaak.

Als één of meer van bovenstaande bijwerkingen of andere lichamelijke veranderingen optreden, neem dan contact op met uw arts.

Foliumzuur

Om leverfunctiestoornissen te voorkomen schrijft de arts u **foliumzuur** voor. Afhankelijk van de afspraken met uw arts neemt u de foliumzuur één keer per week in op een vast tijdstip, 24 uur na de laatste inname van de MTX.

Let op bij gebruik van voedingssupplementen waarin foliumzuur verwerkt is, dit kan de werkzaamheid negatief beïnvloeden.

Bloedcontrole

Door regelmatig het bloed te onderzoeken kunnen bijwerkingen vroegtijdig worden opgespoord. Houdt u zich daarom goed aan de afspraken voor bloedcontrole, ook bij langdurig gebruik ten minste 1 maal per 3 maanden.

Alcohol

Wees voorzichtig met alcohol; zeker geen alcohol gebruiken op de dag van MTX gebruik. Alcohol in combinatie met MTX zorgt voor een verhoogd risico op leverfunctiestoornissen. Het beste kunt u de alcoholconsumptie beperken of liever vermijden.

Combinatie met andere geneesmiddelen

Indien uw huisarts of een andere specialist het noodzakelijk acht u met **antibiotica** te behandelen, meld dan altijd dat u behandeld wordt met MTX.

Sommige antibiotica - **trimetoprim en cotrimoxazol (Bactrimel)** - kunnen de bijwerkingen van Methotrexaat ernstig versterken. MTX mag dan ook **nooit** met deze antibiotica gecombineerd worden.

Ook **ontstekingsremmende pijnstillers** kunnen de bijwerkingen van Methotrexaat versterken, met name wanneer u meer dan 15 mg MTX per week gebruikt. Bij reuma worden deze geneesmiddelen toch bewust vaak gecombineerd.

De ontstekingsremmende pijnstillers zorgen immers dat de klachten op korte termijn worden aangepakt, terwijl MTX op lange termijn de reuma te lijf gaat.

Omdat de reumatoloog regelmatig uw bloed controleert op bijwerkingen, is de combinatie van Methotrexaat met ontstekingsremmende pijnstillers zo veilig mogelijk. Het is wel belangrijk dat de behandelend arts weet welke pijnstillers u gebruikt: ook de vrij verkrijgbare pijnstillers in supermarkt, apotheek en drogist.

Vaccinaties

Er zijn geen gegevens beschikbaar over de gevolgen van vaccinatie bij patiënten die behandeld worden met MTX. Levende vaccins mogen niet in combinatie met MTX worden gegeven.

Er zijn geen gegevens bekend over de gelijktijdige toediening van MTX en een griepvaccin. Het griepvaccin is echter geen levend vaccin. Overleg hierover met uw behandelend reumatoloog en of GGD.

Methotrexaat, kinderwens en zwangerschap

MTX kan van invloed zijn op de productie van eicellen en zaadcellen. Bij gebruik tijdens de zwangerschap of conceptie bestaat de kans op miskramen en aangeboren afwijkingen.

Gedurende de behandeling met MTX zorgt u voor betrouwbare anticonceptie. Heeft u een kinderwens dan moet u minstens **vier maanden** - na het stoppen van MTX - anticonceptie gebruiken alvorens zwanger te raken. Dit geldt zowel voor mannen als vrouwen die MTX gebruiken. Indien u een zwangerschap overweegt, overleg dan eerst met uw arts.

Bij gebruik van MTX mag geen borstvoeding worden gegeven.

Wat te doen bij operaties

Bij een operatieve ingreep is overleg met uw behandelend reumatoloog raadzaam. Meestal mag MTX worden gebruikt. Wel is het raadzaam na de operatie bloedcontrole te laten plaatsvinden.

Bloeddonor

Als u bloeddonor bent, raden wij u aan voor overleg contact op te nemen met de bloedbank en uw aandoening en medicijngebruik te melden. Waarschijnlijk moet u het donorschap stoppen.

Meer informatie of vragen

Heeft u nog vragen? Voor meer informatie kunt u bellen met de polikliniek Reumatologie, telefoon (0475) 382 197.

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
(hoofdingang bereikbaar via de Oranjelaan)
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius Ziekenhuis
34277190 - Reumatologie - december 2020